

Könyvek, könyvtárosok

Látogatás a Központi Szabó Ervin Könyvtárban

„Országok rongya, könyvtár a neved” — de amit itt lát-hall az ember, több mint ellentéte a közismert Vörösmarty-idézetnek. Szinte kézzelfogható-érzékkelhető a névadó jelenléte, Szabó Erviné, aki a marxizmus első tudományos művelője volt hazánkban, 1904-től munkatársa, 1911-től igazgatója az intézménynek. Az elnevezés itt nem csupán a kegyelet formális levonását jelenti, de Szabó Ervin kezdeményeinek, munkájának közvetlen folytatását. A gyönyörű neobarokk épület — szebb hajlékot, de szűkebbet sem találhatott volna egy könyvtár — kettős célú: az egész fővárost behálózó fiókkönyvtárak „központi harcálláspontja” és társadalomtudományi szakkönyvtár egyben. A múzeumi hangulatot árasztó aranycirádás, bolthajtásos falak mentén a modern tudományok legfrissebb eredményeit kínálja tanulásra a közel félmillió könyv, a százféle újság és folyóirat.

Dr. Szász Károly, a beszerzési osztály vezetője értekezleten van. Íróasztalán stílszerűen nagy könyvhalom, külföldi kiadóvállalatok prospektusai. Munkatársai segítenek a tájékozódásban.

A folyóiratbeszerzéssel együtt több mint harminc országgal tartanak kapcsolatot. A könyvvállományban mintegy 15 ezer kötetnyi a gyarapodás évente. Ennek egyharmada a külföldi szerzemény, orosz, angol, francia, német, esetleg spanyol nyelvű, nagyjából társadalomtudományi könyvek. Állandó cserekapcsolatuk van a szocialista országokkal. Főleg reprezentatív, képes kiadványokat kapnak és küldenek cserébe.

— Hogyan válogatják ki a megvásárlandó könyveket?

— A felsorolt nyelvterületekről minden könyvkiadó elküldi tájékoztatóit...

— Vagyis figyelemmel kísérik az egész világ könyvkiadásának nagyobbik felét?

— Valóban. A kiválasztott könyveket azután külkereskedelmi vállalaton keresztül rendeljük meg.

A Zrínyi Könyvkiadóval kapcsolatban kiderül, hogy nagyon eleven, gyümölcsöző kapcsolat van a két szerv között. A megjelentetett közérdekű könyveket hiánytalanul megtalálja itt az olvasó, a könyvtár propagandistái pedig gyakori tapasztalatcserével, tanácsokkal, bib-

liográfiákkal segítik a kiadó könyvtárgyi részlegének munkáját.

A beérkezett könyvek a feldolgozó osztályon át vándorolnak a raktárba, azután az olvasóhoz. Ötven körüli férfinak mutatnak be: dr. Zalai Zoltán. Kövérkés, vigkedélyű ember, száraz elvontságnak nyoma sem látszik rajta. Fotoriporter kollégám a felvétel kedvéért levesz az asztaláról egy halom vaskos kötetet, mert előlről nézve csak feje búbját látni a sok könyvtől. Munkája a beszerzett könyveket témakör, író szerint besorolni a meglevő állományba, néhányat tartalmi ellenőrzés céljából végig átolvasni. Mint mondja, katonai könyvekből is sok érkezik. Legutóbb például egy NDK-beli, a II. világháború történelmi dokumentummá nemesedett riportképeit összegyűjtő kiadvány.

Dr. Zalai Zoltán tizenegy éve irányítja, ellenőrzi a feldolgozók munkáját

— Naponta hány könyv megy át az osztályon?

— Átlagban ötven. Magyartól spanyolig mindenféle akad közöttük.

A könyvtár híres Budapest-gyűjteményének alapjait még Szabó Ervin rakta le, néhány ezer könyvvel. Azóta már negyvenezernél tartanak, de ezen kívül jóformán minden nyomdai termék megtalálható itt, amely valaha (Budapestről) megjelent. Katonai vonatkozású események, emlékek felől faggatom dr. Berza Lászlót, a gyűjtemény helyettes vezetőjét.

— Számtalan dokumentumunk van például a Rákóczi-szabadságharcról, 1848, 1919, a felszabadulás és 1956 eseményeiről.

Imponáló biztonsággal mozog a

Olvasók a kölcsönzöpu

temérdek katalógusdoboz húz egyet, s már sorolja

— 1794. Szuvorov tábornok patai átvonulnak hazánkba, a leírás a fogadási ünnep orosz katonák ruhájáról, téről.

— A Rákóczi-szabadságharc jén megjelent katonai újság

— Mozcósító plakát Széchenyi tálán, 1848 hadügyminis: aláírásával...

— A hatalmas mennyiségű feldolgozása tíz éve tart. A könyvvállományon kívül újság összes évfolyamait s több mint száz ezer képványt, plakátot is. A gyűjtemény teljes anyagát bibliográfusok hozzáférhetővé, hat 90 ezer címszó alatt tárják. Első kötet a napokban hat nyomdát, a többi 1967-ig szan jelenik meg.

— Kik használják a gyűjteményt?

— Kisdíaktól tudósig „előfordul” nálunk. A H című film szakértői példák bűvárkodtak az anyagban, talált dokumentumot használt a film készítésénél.

Mindez csak néhány könyvtárról s a könyvtárosokról. Nem beszélünk még a zsebkönyvről, nem mutattuk be a propagandistákat, a propagandisták szövegeit meg egyetemen, pedig legalább ötszáz fordulatot itt naponta. Minden feladat lenne ez egy körében, hiszen a könyvtárban olyan sokrétű, mint a tudomány, vagy, az olvasókat, amelyet szolgál.

Körmend

Szabóky Zsolt